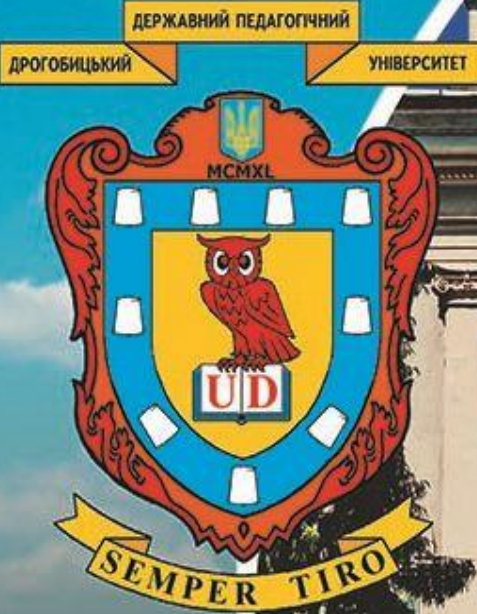

ISSN 2308-4634 (Print)
ISSN 2617-0825 (Online)

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ
MONTHLY SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL JOURNAL

МОЛОДЬ і РИНОК YOUTH & MARKET

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ «МОЛОДЬ І РИНОК»

Молодь і ринок

ЩОМІСЯЧНИЙ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ЖУРНАЛ

№ 5 (225) травень 2024

Видається з лютого 2002 року

УДК 051 Журнал “Молодь і ринок” внесений до переліку наукових фахових видань України (категорія “Б”) у галузі педагогічних наук: 011 – Освітні педагогічні науки, наказ Міністерства освіти і науки України від 02.07.2020 № 886 (додаток 4). Спеціальності: 012 – Дошкільна освіта; 013 – Початкова освіта; 014 – Середня освіта (за предметними спеціалізаціями); 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями); 016 – Спеціальна освіта, наказ МОН України від 24.09.2020 № 1188 (додаток 5).

Засновник і видавець: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24
Видання зареєстровано Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення.
Рішення Національної ради від 26.10.2023 № 1155, ідентифікатор медіа R30-01827

ISSN 2308-4634 (Print) “Молодь і ринок” індексується у таких базах даних: Google Scholar; Polish Scholarly Bibliography (PBN); **ERIH PLUS**; **Index Copernicus** (ICV 2018: 80.20; ICV 2019: 85.80; ICV 2020: 82.12; ICV 2021: 85.55; ICV 2022: 80.94)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2617-0825.5/225.2024>

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Головний редактор: Микола ГАЛІВ – *д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Іван БАХОВ – *д.пед.н., проф., Міжрегіональна академія управління персоналом*

Наталія БИШЕВЕЦЬ – *к.пед.н., Національний університет фізичного виховання і спорту України*

Галина БЛАВИЧ – *д.пед.н., проф., ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”*

Ірина ЗВАРИЧ – *д.пед.н., проф., Київський національний торговельно-економічний університет*

Микола ПАНТЮК – *д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

Тетяна ПАНТЮК – *д.пед.н., проф., Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

Лукаш ТОМЧИК – *д.соц.н. (педагогіка), Педагогічний університет в Кракові, Польща*

Надія Лаура СЕРДЕНЦЮК – *к.пед.н., Сучавський університет імені Штефана чел Маре (м. Сучава, Румунія)*

Даніель УОЛЛЕР – *д.філос.н., Університет Центрального Ланкаширу (м. Престон, Великобританія)*

Марія ЧЕПІЛЬ – *д.пед.н., проф., академік АНВО України, Заслужений діяч науки і техніки України, Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка*

Сергій ШАРОВ – *к.пед.н., Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного*

Олександра ЯНКОВИЧ – *д.пед.н., проф., Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка; д.таблїт., проф., Куявсько-Поморська Академія (м. Бидгощ, Польща)*

Адреса редакції: Україна, 82100, Львівська область, Дрогобич, вул. Івана Франка, 24

Тел. +38 (068) 502-45-49; e-mail: molodirynok@gmail.com; веб-сайт: <http://mir.dspu.edu.ua>

Рекомендовано до друку вченою радою Дрогобицького державного педагогічного університету
(протокол № 5 від 30.05.2024)

Посилання на публікації “Молодь і ринок” обов’язкові

Редакція зберігає за собою право скорочувати і виправляти матеріали. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції.

За достовірність фактів, цитат, власних імен, географічних назв, статистичних даних та інших відомостей відповідають автори публікацій.

Youth & market

MONTHLY SCIENTIFIC-PEDAGOGICAL JOURNAL

No. 5 (225) May 2024

Published since February 2002

UDC 051 The journal “Youth and market” is included into the list of scientific professional publications of Ukraine (**category “B”**) in the field of pedagogical sciences: 011 – Educational, pedagogical sciences, the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 02.07.2020 No. 886 (Appendix 4). Specialties: 012 – Preschool education; 013 – Primary education; 014 – Secondary education (due to subject specializations); 015 – Professional education (according to specializations); 016 – Special education, order of the Ministry of Education and Science of Ukraine from 09.24.2020 No. 1188 (Appendix 5).

Founder and published: Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University
Ivan Franko Str., 24, Drohobych, Lviv Region, Ukraine, postal code 82100
Edition is registered in the National Council of Ukraine for Television and Radio Broadcasting.
Decision of the National Council dated 26.10.2023 No. 1155, **media identifier R30-01827**

ISSN 2308-4634 (Print) “Youth and market” is indexed in such databases: Google Scholar; Polish Scholarly Bibliography (PBN); **ERIH PLUS**; **Index Copernicus** (ICV 2018: 80.20; ICV 2019: 85.80; ICV 2020:82.12; ICV 2021: 85.55; ICV 2022: 80.94)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2617-0825.5/225.2024>

EDITORIAL BOARD

Head editor: Mykola HALIV – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

EDITORIAL BOARD MEMBERS

Ivan BAKHOV – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Interregional Academy of Personnel Management*

Nataliya BYSHEVETS – *Candidate of Pedagogic Sciences, National University of Physical Education and Sports of Ukraine*

Halyna BILAVYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., SHEE “Vasyl Stefanyk Precarpathian National University”*

Iryna ZVARYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Kyiv National University of Trade and Economics*

Mykola PANTYUK – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Tetyana PANTYUK – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Lukasz TOMCZYK – *Doctor of Social Sciences (Pedagogic), Pedagogical University of Cracow, Poland*

Nadia Laura SERDENCUC – *Candidate of Pedagogic Sciences, Stefan cel Mare University from Suceava (Romania)*

Daniel WALLER – *Doctor of Philosophy Sciences, University of Central Lancashire (Preston, UK)*

Mariya CHEPIL – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Academician of the Academy of Higher Education of Ukraine, Honored Worker of Science and Technology of Ukraine, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

Sergii SHAROV – *Candidate of Pedagogic Sciences, Dmytro Motornyi Tavria State Agrotechnological University*

Oleksandra YANKOVYCH – *Doctor of Pedagogic Sciences, Prof., Ternopil Volodymyr Hnatyuk National Pedagogical University*

Editorial office: Ukraine 82100, Lviv region, Drohobych, Ivan Franko, 24 str,
Tel. +38 (068) 502-45-49; e-mail: molodirynok@gmail.com; website: <http://mir.dspu.edu.ua>

Recommended for publication by Academic Council of Drohobych State Pedagogical University
(protocol No. 5, 30.05.2024)

Links to the publication of “Youth and market” obligatory

Edition reserves the right to shrink and correct the matter. Articles signed by author express their own point of view.

Authors of publications are responsible for the accuracy of facts, quotations, private names, geographical names, statistics etc.

Молодь і ринок

№ 5 (225) травень 2024

ЗМІСТ

Вікторія Жигір, Сергій Онищенко Застосування активних методів навчання у викладанні дисциплін електроенергетичного циклу в закладах вищої освіти	7
Микола Галів Система середньої професійної освіти в Хорватії (1991–2023): реформування, проблеми і перспективи	12
Віта Хіміч, Ірина Квасниця, Наталія Демченко Формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури у процесі навчання спортивно-хореографічних дисциплін	21
Тетяна Пантюк, Олег Кекош Етнопедagogічні засади формування особистості у творчості письменників Закарпаття 20–30-х рр. ХХ ст.	26
Тетяна Цегельник, Ганна Захарова, Юлія Силенко Потенціал застосування цифрових технологій в освітньому середовищі ЗВО при підготовці майбутнього педагога	30
Оксана Карабін Теоретико-методологічні засади розвитку критичного мислення майбутніх учителів інформатики.....	34
Nataliia Kalashnik, Dmytro Kostenko Optimization of mastering language means of communication through interactive teaching methods	39
Тетяна Валько Психологічні аспекти сексуального виховання підлітків з інтелектуальними порушеннями в умовах сім'ї	50
Алла Кондратюк, Валентина Малик Застосування інноваційних освітніх технологій при викладанні іноземної мови для здобувачів вищої освіти	54
Ольга Ілішова, Володимир Товстоган, Євген Козлов Формування готовності майбутніх педагогів до проєктної діяльності як необхідна умова підвищення рівня професійної компетентності	61
Олександр Лішафай, Сергій Поляков, Кирило Хренов Особливості звукорежисерських практик у сучасному аудіовізуальному виробництві	66
Ігор Барба, Олег Барабаш, Антон Цвілій Новітні технології запису звуку, обробки вокалу та інструментального супроводу в створенні композиції сучасного музичного кліпу	72
Надія Бондарець, Василь Гуменчук, Владислав Петрик Гармонія та дисонанс: аналіз використання музичного супроводу для підсилення емоційного впливу у сучасному кінематографі	77
Євгенія Шуневич Специфіка прочитання канонічних текстів Богородичної тематики галицькими композиторами кінця ХІХ – початку ХХ ст.	83

Олена Семенова Методика навчання педагогічного рисунка: історичний досвід та сучасна практика	87
Крістіна Петрик Упровадження сучасних технологій під час підготовки майбутніх учителів початкових класів в умовах релокації університету	92
Анжеліка Лесик, Катерина Сапранкова Імплементація арт-терапевтичних методів у систему Нової української школи як ефективних засобів розвитку емоційного інтелекту здобувачів початкової освіти	98
Ольга Канарова, Юлія Семеняко, Олександра Шикиринська Забезпечення інформаційної безпеки дітей дошкільного віку в умовах сучасного медіапростору	104
Наталія Матвєєва, Ігор Бай Основні підходи щодо розвитку творчих здібностей молодших школярів з особливими освітніми потребами	109
Ольга Андрійчук Особливості використання інструментів формувального оцінювання на уроці: переваги та виклики (за результатами опитування вчителів)	114
Оксана Вінтоняк Розвиток фахової передвищої освіти за умов воєнного стану	122
Марина Кубай, Ярослав Коляска Особливості опанування іншомовної лексики студентами немовних вищих закладів освіти	128
Вікторія Цибульська, Галина Безверхня, Світлана Сорокіна, Ірина Кулик Вплив засобів оздоровчої аеробіки на функціональні можливості підлітків	134
Євген Судніков Інформаційно-комунікаційна компетентність ліцеїстів закладів спеціалізованої середньої освіти військового профілю	141
Микола Семенов, Ольга Єсіпова Поняття професійна компетентність майбутнього офіцера у контексті педагогічної теорії	150
Світлана Цибульська Чинники становлення і розвитку післядипломної педагогічної освіти в Україні (70–80-ті рр. ХХ ст.)	155
Марія Буняк Розуміння вчителем учня у конфліктній ситуації	164
Ірина Оришак Особливості адаптації старшокласників до нових умов навчання у ліцеї	173
Владислав Григоренко Активні методи навчання у формуванні цифрової компетентності бакалаврів з інженерії програмного забезпечення	180
Арсен Немцев Музично-філософська візія катарсичних мотивів Великого Канону Андрія Критського	183
Катерина Кубікова Використання штучного інтелекту в навчанні біології	189
Наталка Лібак Організаційні засади професійної підготовки майбутніх учителів української мови та літератури ...	194

Youth & market

No. 5 (225) May 2024

CONTENTS

Victoriaia Zhyhir, Serhii Onyshchenko Application of active teaching methods in teaching disciplines of the electrical power cycle in higher education institutions	7
Mykola Haliv The system of secondary vocational education in croatia (1991–2023): reforms, problems and prospects	12
Vita Khimich, Iryna Kvasnytsya, Natalia Demchenko Formation of pedagogical skills of future teachers of physical culture in the process of learning sports and choreographic disciplines	21
Tetiana Pantiuk, Oleh Kekosh Ethno-educational principles of personality formation in the creativity of Transcarpathian writers of the 20s-30s of the 20th century	26
Tetiana Tsehelnik, Hanna Zakharova, Yuliia Sylenko The potential of the application of digital technologies in the educational environment of the institution of higher education in the training of the future teacher	30
Oksana Karabin Theoretical and methodological basis of the development of critical thinking of future it teachers	34
Nataliia Kalashnik, Dmytro Kostenko Optimization of mastering language means of communication through interactive teaching methods	39
Tetiana Valko Psychological aspects of sexual education for adolescents with intellectual disabilities in a family setting	50
Alla Kondratiuk, Valentyna Malyk The use of innovative educational technologies in teaching a foreign language to students of higher education	54
Olha Hishova, Volodymyr Tovstohan, Yevhen Kozlov Forming the readiness of future teachers for project activities as a necessary condition for increasing the level of professional competence	61
Oleksandr Lishafai, Sergey Polyakov, Kyrylo Khrenov Peculiarities of sound engineering practices in modern audiovisual art	66
Ihor Barba, Oleg Barabash, Anton Tsvilyi The latest technologies of sound recording, vocal processing and instrumental accompaniment in the creation of a modern music video clip	72
Nadiia Bondarets, Vasyl Humenchuk, Vladyslav Petryk Harmony and dissonance: an analysis of the use of musical accompaniment to enhance emotional impact in modern cinema	77
Yevheniya Shunevych The peculiarity of the Theotokos theme canonical text reading by Galician composers of the late XIX – early XX centuries	83

Olena Semenova	
Teaching methodology of pedagogical drawing: historical experience and modern practice	87
Kristina Petryk	
Introduction of modern technologies in the training of future primary school teachers in the context of university relocation	92
Angelika Lesyk, Kateryna Saprankova	
Implementation of art therapeutic methods in the system of the New Ukrainian school as an effective means of developing the emotional intelligence of primary school students	98
Olha Kanarova, Yuliia Semeniako, Oleksandra Shykyrynska	
Ensuring information security of preschool children in the conditions of the modern media space	104
Nataliia Matveieva, Igor Bai	
Main approaches to the development of creative skills of young school students with special educational needs	109
Olha Andriichuk	
Features of using formative assessment tools in the lesson: advantages and challenges (according to the results of the teachers' questionnaire)	114
Oksana Vintoniak	
Development of the vocational previous education under the condition of martial state	122
Maryna Kubai, Yaroslav Kolyaska	
Features of learning foreign language vocabulary by students of non-speaking higher education institutions	128
Victoriia Tsybul'ska, Halyna Bezverkhnia, Svitlana Sorokina, Iryna Kulyk	
The effect of health aerobics on the functional capabilities of adolescents	134
Yevhen Sudnikov	
Information and communication competence of military lyceum cadets in specialized secondary education institutions of military orientation	141
Mykola Semenov, Olha Yesipova	
The concept of professional competence of the future officer in the context of pedagogical theory	150
Svitlana Tsybul'ska	
Factors of the establishment and development of postgraduate teaching education in Ukraine (1970–1980s)	155
Maria Buniak	
The teacher's understanding of the student in a conflict situation	164
Iryna Oryshchak	
Peculiarities of adaptation of high school students to new conditions of study at the lyceum	173
Vladyslav Hryhorenko	
Active learning methods in the formation of digital competence of bachelors in software engineering	180
Arsen Nemtsev	
A musical and philosophical vision of the catarcis motifs of the Great Canon of St. Andrew of Crete	183
Kateryna Kubikova	
Use of artificial intelligence in teaching biology	189
Natalka Libak	
Organizational principles of professional training of future teachers of Ukrainian language and literature	194

ОСОБЛИВОСТІ ОПАНУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

12. Radkevych, V.O., Luzan, P.H. & Pashchenko, T.M. (2022). Fakhova peredvyshcha osvita: analitychnyi ohliad efektyvnosti [Pre-vocational education: an analytical review of effectiveness]. *Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine*. No. 4, pp. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4209>. [in Ukrainian].

13. Rozvytok fakhovoi peredvyshchoi osvity v umovakh stratehichnoi nevyznachenosti (2023). [Development of vocational pre-higher education in conditions of strategic uncertainty]. *Higher education in Ukraine: changes due to the war: an analytical report* / Ye. Nikolaiev et al. Kyiv, pp. 60–74. [in Ukrainian].

14. Roziasnennia MON shchodo roboty zakladiv osvity u mezhakh pravovoho rezhymu voiennoho stanu (2022).

[Explanation of the Ministry of Education and Culture regarding the work of educational institutions within the legal regime of martial law]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/news/rozyasnennya-mon-shchodo-roboti-zakladiv-osvity-u-mezhah-pravovogo-rezhimu-voennogo>. [in Ukrainian].

15. Shkarlet, S. (2022). Vsim zakladam osvity rekomendovano prypynyty osvittii protses ta oholosyty kanikuly na dva tyzhni. [All educational institutions are recommended to stop the educational process and announce a vacation for two weeks]. Available at: <https://mon.gov.ua/ua/news/sergij-shkarlet-vsim-zakladam-osvity>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 24.04.2024

УДК 378.016:81'243

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.305840>

Марина Кубай, викладач кафедри української та іноземних мов
Вінницького національного аграрного університету
Ярослав Коляска, студент 1-го курсу,
інженерно-технологічний факультет
Вінницького національного аграрного університету

ОСОБЛИВОСТІ ОПАНУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ СТУДЕНТАМИ НЕМОВНИХ ВИЩИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Стаття присвячена дослідженню особливостей роботи з іноземною лексикою. Розглядаються основні етапи формування необхідних навичок студентів під час навчання; інструменти та ресурси, які допомагають у вивченні лексики: онлайн-словники, мобільні додатки й інтерактивні вправи. Обговорюються індивідуальні підходи до вивчення лексики, враховуючи різні стилі навчання та індивідуальні особливості студентів. Увага акцентується на важливості постійної практики і використання мовних навичок у реальних ситуаціях для досягнення успіху в опануванні іноземної мови.

Ключові слова: мова; лексика; комунікація; студент.

Літ. 9.

Maryna Kubai, Lecturer of the Ukrainian and Foreign Languages Department,
Vinnytsia National Agrarian University
Yaroslav Kolyaska, 1st Year Student, Faculty of Engineering and Technology,
Vinnytsia National Agrarian University

FEATURES OF LEARNING FOREIGN LANGUAGE VOCABULARY BY STUDENTS OF NON-SPEAKING HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

The twenty-first century is the century of information technologies, globalization, the process of worldwide political, economic, religious and cultural integration. The English language is no exception and is the subject of these processes. The language is gaining more and more popularity, as it is spoken almost all over the world. The role of the English language is expressed both in the general spheres of human activity and in local ones, which include various sciences, so it is impossible to overestimate the importance of the language. If we talk about international relations, then English occupies a leading position and is clearly the leader among other languages.

Learning foreign vocabulary is a key element in mastering a foreign language, but this process can be difficult and requires effective teaching methods. This article is devoted to the study of the peculiarities of working with foreign language vocabulary. The main stages of forming the necessary skills of students during their studies are considered. Tools and resources that help with vocabulary learning, such as online dictionaries, mobile apps, and interactive exercises, are also discussed. Individualized approaches to vocabulary learning are discussed, taking into account different learning styles and individual characteristics of students. Attention is focused on the importance of constant practice and the use of language skills in real-life situations to achieve success in learning a foreign language.

To successfully master a foreign language, a student must acquire lexical competence as a basis for language learning. The formation of lexical competence consists in the education and consolidation in the mind of stable associative connections between the sound envelope of foreign language lexical units and their conceptual content.

Keywords: language; vocabulary; communication; competence.

Постановка проблеми. Однією з найактуальніших проблем, які потребують нових шляхів розв'язання на сьогодинньому етапі розвитку вищої освіти, є необхідність поліпшення знання англійської мови.

Успішне оволодіння іноземною мовою сьогодні – це одна з необхідних умов для отримання цікавої роботи та професійного зростання у вибраній галузі спеціалізації.

Велика роль у вивченні іноземної мови студентів належить засвоєнню лексики. Під час процесу навчання важливим завданням є оволодіння знаннями термінів спеціальності та набуття умінь і навичок використовувати професійну лексику.

Лексика в системі мовних засобів є дуже важливим компонентом мовної діяльності: говоріння, аудіювання, читання та письма. Завдання викладача полягає у тому, щоб допомогти студентам повністю засвоїти той лексичний мінімум, який передбачений програмою курсу, причому на всіх стадіях навчання. І це вимагає не тільки пошуку шляхів удосконалення методики навчання мовленнєвим умінням, а й великої уваги до організації мовного матеріалу.

Вивчення лексики має викликати інтерес студентів, розвивати у них бажання практично використовувати іноземну мову в обраній професії, розвивати їхні мовленнєві, творчі здібності, вчити працювати над мовою самостійно таким чином диференціювати й індивідуалізувати навчальний процес. Викладач має використовувати різні форми роботи у процесі вивчення іноземної мови, зокрема, індивідуальну і групову.

Аналіз стану навчання іноземних мов у немовних ЗВО нині показує, що наявний словниковий запас студентів, який завжди дозволяє їм сформувати необхідну комунікативну компетенцію. Однією з причин поганого і слабкого володіння іноземною лексикою студентами немовних ЗВО є недостатня розробка деяких питань методики навчання іноземної мови.

Необхідність дослідження у цій галузі пояснюється тим, що успішне формування лексичних навичок безпосередньо залежить від розв'язання інших актуальних питань навчання іноземної мови.

Отже, актуальність цієї роботи визначають такі важливі фактори, як:

- недостатня ефективність методики навчання професійної лексики англійської мови;
- недосконалість відбору навчального матеріалу для формування та закріплення словникового запасу студентів у галузі професійної лексики;
- необхідність подальшого розроблення питань методики формування лексичних навичок англійської мови у студентів, створення комплексу вправ для її вивчення;
- високі вимоги до рівня володіння іноземною мовою студентами.

Вивчення професійно-орієнтованої лексики студентами буде більш ефективним у тому випадку, якщо навчання засновуватиметься на принципах послідовності формування необхідних навичок та умінь у різних видах мовної діяльності, диференційованого підходу залежно від поставлених цілей засвоєння лексики, і навіть професійної спрямованості навчання.

Практична цінність полягає у тому, що розроблена та практичним шляхом перевірена методика навчання професійної лексики може бути використана викладачами на практичних заняттях з англійської мови.

Лексика є важливим аспектом вивчення іноземної мови. Від рівня сформованості лексичних навичок та умінь залежить здатність студентів спілкуватися іноземною мовою. Опанування лексики – це велике і тривале завдання, а правильне застосування принципів навчання веде до позитивного результату.

Мета дослідження полягає у визначенні ефективних стратегій та методів для опанування іноземної лексики та поліпшення мовних навичок студентів. Основною метою є виявлення найбільш оптимальних підходів, які дозволять забезпечити успішне вивчення іноземної мови з урахуванням різноманітних факторів та обставин, що впливають на цей процес.

Завдання статті включають:

– Аналіз останніх досліджень у галузі вивчення іноземних мов та виявлення їхніх основних висновків та результатів.

– Визначення основних проблем та викликів, з якими зустрічаються студенти при вивченні іноземної лексики та розвитку мовних навичок.

– Аналіз різноманітних методик та стратегій, які використовуються для опанування іноземної лексики, з метою виявлення їхньої ефективності та придатності для конкретних ситуацій навчання.

– Вивчення можливостей використання сучасних технологій та навчальних додатків для поліпшення процесу вивчення мови.

– Аналіз особливостей та ефективності різних методів навчання у контексті вивчення іноземної лексики та розвитку мовних навичок.

– Визначення оптимальних стратегій та підходів до вивчення мови для різних категорій студентів з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і особливостей.

– Розробка рекомендацій щодо використання найбільш ефективних методик та стратегій для оптимального вивчення іноземної мови та удосконалення мовних навичок.

Отже, виникає необхідність різностороннього посилення мовної підготовки майбутніх фахівців українських ЗВО.

Аналіз останніх досліджень. Визначенню ролі іноземної мови в процесі підготовки студента при-

святили свої роботи І. Бім, І. Зимня, Б. Кузовлев, В. Софонова, Т. Серов, О. Тарнопольський та багато інших. Дослідження пов'язані з проблемами формування мовної компетенції майбутніх фахівців, а також показують, що мовна підготовка студента зазвичай не відповідає потребам сучасного суспільства, виробництва та ділового світу. Через це молоді спеціалісти не в змозі якісно та ефективно виконувати свої професійні обов'язки, працюючи в іншомовному середовищі, з іншомовними джерелами або з представниками інших країн [4, 41–43].

Нові дослідження зосереджуються на різноманітних аспектах навчання, включаючи методику викладання, мотиваційні чинники, використання технологій та соціокультурні впливи.

Щодо використання технологій у навчанні мови, можемо зауважити, що мобільні додатки, такі як Duolingo та Babbel, можуть бути ефективними інструментами для самостійного вивчення мови. Вони надають можливість доступу до різноманітних вправ, ігор та відповідей, що сприяє активному вивченню мови в будь-який зручний час.

Визначено, що внутрішня мотивація, така як інтерес до мови чи потреба у спілкуванні, може бути більш ефективною за зовнішню мотивацію, наприклад, отримання оцінок. Таким чином, стимулювання внутрішньої мотивації може підвищити інтерес студентів до вивчення мови та поліпшити їх результати.

Останні дослідження у галузі вивчення мови демонструють постійний розвиток та пошук оптимальних підходів до навчання, підтверджують важливість індивідуалізованого підходу, використання інтерактивних методів та технологій, а також стимулювання внутрішньої мотивації студентів.

Використання слова у різних контекстах і асоціація з іншими словами може сприяти кращому засвоєнню та розумінню. Вивчення мови в контексті реальних ситуацій може бути ефективнішим, ніж використання ізольованих вправ чи граматичних правил.

Виклад основного матеріалу. Студенти зможуть добре спілкуватися англійською мовою, якщо вивчать усі основні структури мови. Словниковий запас потрібно розширювати, щоб мати можливість чітко висловлюватись в будь-яких ситуаціях. Студенти, які можуть розпізнавати предмет і розуміти його значення, мають знання ширшого діапазону, але продуктивне використання словникового запасу зазвичай доволі обмежене. Саме ця сфера потребує чималої уваги. Потрібно подбати, щоб студенти розуміли значення слів і могли їх правильно використовувати, беручи до уваги усне та писемне мовлення, ступінь офіційності, стиль.

Традиційне вивчення лексики обмежувалося уявою нового предмету, який з'явився під час чи-

тання чи аудіювання. Непряме вивчення лексики можливе за допомогою практики інших мовних навичок, але цього недостатньо для розширення лексичного запасу.

Вивчення лексики має бути частиною навчального плану та викладатися сплановано і регулярно. Деякі автори стверджують, що словниковий запас має бути в центрі вивчення мови, оскільки "language consists of grammaticalised lexis, not lexicalised grammar [5].

Наведений список аспектів лексики, які необхідно брати до уваги під час навчання лексики, висвітлено в роботі Гейрнса та Редмана:

– Межі між концептуальними значеннями (*Boundaries between conceptual meaning*): знати не лише те, чого стосується лексика, але й де межі, які відокремлюють її від слів спорідненого значення (e.g. cup, mug, bowl).

– Полісемія (*Polysemy*): розрізнення між різними значеннями однієї словоформи з кількома тісно пов'язаними значеннями (head: of a person, of a pin, of an organisation).

– Омонімія (*Homonymy*): розрізнення різних значень однієї форми слова, яка має кілька значень, які не тісно пов'язані між собою (e.g. a file: used to put papers in or a tool).

– Гомофія (*Homophony*): розуміння слів, які мають однакову вимову, але різне написання та значення (e.g. flour, flower).

– Синонімія (*Synonymy*): розрізнення різних відтінків значень, які мають слова-синоніми (e.g. extend, increase, expand).

– Афективне значення (*Affective meaning*): розрізнення між ставленням і емоційними факторами, які залежать від ставлення мовця або ситуації. Іншим важливим фактором є соціокультурні асоціації лексичних одиниць.

– Переклад (*Translation*): усвідомлення певних відмінностей і схожості між рідною та іноземною мовами (e.g. false cognates).

– Частини мови (*Chunks of language*): багато-слівні дієслова, ідіоми, сильні та слабкі словосполучення, лексичні фрази.

– Граматика лексики (*Grammar of vocabulary*): вивчення правил, які дозволяють учням створювати різні форми слова або навіть різні слова з цього слова (e.g. sleep, slept, sleeping; able, unable; disability).

– Вимова (*Pronunciation*): здатність розпізнавати та відтворювати предмети в мовленні [7].

Наслідком вищеперелічених аспектів є те, що цілі вивчення лексики полягають не лише в охопленні певної кількості слів у списку. Потрібно використовувати методи навчання, які допомагають у реалізації глобальної концепції знання лексичних елементів. Потрібно давати студентам можливість використовувати вивчене, а також ефективні письмові системи зберігання.

Вивчення нових лексичних одиниць передбачає збереження їх спочатку в короткочасній пам'яті, а потім – у довготривалій. Свідомо контролювати цей процес ми не можемо, але потрібно зважити на певні моменти: утримання інформації в короткочасній пам'яті неефективне, а довготривала пам'ять може зберігати будь-яку кількість інформації.

Дослідження показали, що наш “психічний лексикон” є високоорганізованим і ефективним, а семантично пов'язані елементи зберігаються разом. Частота слів – ще один фактор, який впливає на зберігання, адже що частіше ми використовуємо слова, то легше їх запам'ятовуємо і можемо впевнено використовувати, згрупувавши словниковий запас у семантичних полях, таких як теми (наприклад, види фруктів) [7].

Оксфорд пропонує стратегії запам'ятовування, які допомагають навчанню. Їх можна розділити так:

- Створення ментальних зв'язків: групування, асоціювання, розміщення нових слів у контексті;
- Застосування зображень і звуків: використання образів, семантичне відображення, використання ключових слів і уява звуків у пам'яті;
- Рецензування;
- Застосування дії: фізична реакція або відчуття, використання механічних прийомів.

Ці методи можуть використовуватися з більшою перевагою, однак завдання, які пропонують найкращу відповідь під час вивчення лексики, оскільки покладаються на досвід учнів і реальність для полегшення навчання, вимагають від студентів глибшого аналізу та обробки мови, що допоможе зберегти інформацію в довготривалій пам'яті [9].

Найважливішим аспектом вивчення іншомовної лексики для активних студентів є самостійність, яка дасть змогу працювати з новою лексикою та розширити словниковий запас після закінчення курсу. Пропонується використовувати словники EFL, починаючи з середнього рівня. Словники є безцінним інструментом при належному навчанні і забезпечують студентам незалежність в навчанні від викладача. Вони можуть перевірити не тільки значення слова, а й вимову, граматику слова (дієслівні моделі, дієслівні форми, множину, порівняння), варіанти написання, стиль, а також приклади, які ілюструють використання лексичних одиниць.

Можна зазначити, що слово буде вважатися вивченим, якщо студент відчуває потребу знати його, або має потребу у використанні під час мовлення. Тому рішення включити слово в продуктивний словниковий запас є цілком індивідуальним і залежить від мотивації та потреб кожного здобувача освіти. Продуктивність навчання залежить від мотивації, яка ґрунтується на усвідомленні потреб та вподобань студента. Навчання, яке зорієнтоване на виконання завдань, допомагає викладачу вико-

ристовувати завдання, до яких можна залучити студента.

Варто зазначити, що словниковий запас є основою процесу спілкування. Якщо студент не розпізнає значення ключових слів, він не може брати участь у розмові, навіть знаючи морфологію та синтаксис. Але й граматика є важливою в навчанні, тому це не взаємозамінні процеси з вивченням лексики. Обидва процеси повинні бути присутні у вивченні іноземної мови. Словниковий запас зберігається не лише як окремі слова, але також як фрази, словосполучення, тобто фрагменти, які можна отримати з пам'яті, при цьому зменшуючи труднощі побудови й обробки висловлювання. Якщо зосереджуватися на вивченні окремих слів, то часу та зусиль знадобиться набагато більше, щоб виразити себе.

Більшість студентів з “хорошим словниковим запасом” мають певні проблеми з вільним мовленням, оскільки навички спілкування дуже обмежені, тому викладач повинен прагнути збільшити їх компетенцію у спілкуванні, використовуючи той словниковий запас, що вони вже мають. Студенти, які мають рівень Advance, пропонують оперувати тими знаннями, що вони вже мають, збільшуючи запас лексики, з якою зустрічаються за межами закладу освіти.

Уявлення того, що означає “знати” слово, також збагачене компонентом співрозмовності.

Згідно з вченим Льюїсом, “здатність використовувати слово передбачає опанування його колокаційного діапазону та обмежень на цей діапазон” [3].

Використання всіх можливостей для вивчення фраз, а не окремих слів, є досяжною ціллю, яка гарно працює на заняттях.

Розглянемо деякі аспекти успішного вивчення та запам'ятовування нових слів і виразів. Передовсім читання текстів мовою, яку вивчають студенти, читання книг, статей, новин, вебсайтів, що дозволяє поповнювати словниковий запас у різних контекстах. Додатково можна застосовувати слухання аудіокниг, музики, перегляд фільмів, що, зі свого боку, значно полегшує процес опанування лексики та допомагає удосконалити навички сприймання мовлення на слух, засвоєння нової лексики з контексту. Потрібно регулярно використовувати нову лексику у писемних та усних висловлюваннях, а також практикувати спілкування з носіями мови або ж серед студентів, щоб відбувалося використання вивченого в реальних ситуаціях. Дотримання вищесказаного сприятиме успішному опануванню іноземної мови та поліпшенню мовних навичок.

Методи для поліпшення вивчення та опанування іншомовної лексики:

1. (Task-based learning / навчання, що базується на завданнях). Мова є інструментом для спілкування, який базується на використанні функцій,

лексики та граматичних структур. Процес вивчення мови передбачає активне використання її у практичних ситуаціях. Різноманітні види роботи, спрямовані на виконання конкретних завдань, під час яких студенти набувають навичок ефективної взаємодії мовою. Цей підхід акцентується на практичному застосуванні мови в реальних ситуаціях, сприяючи глибшому засвоєнню та розвитку мовних навичок.

2. PPP (Presentation-Practice-Production/ Презентація-Практика-Продукція). Цей підхід, відомий як PPP, передбачає початок з презентації нових концепцій мови, таких як лексика або граматики. Після цього настає етап практики, де студенти вправляються у використанні цих концепцій у контрольованих умовах, таких як вправи або рольові ігри. В останньому етапі студенти вільно застосовують засвоєні знання у реальних ситуаціях або відтворюють їх у власних творчих висловлюваннях.

3. Лексичний метод (Lexical Approach). Метод лексичного підходу в навчанні мови зосереджується на вивченні та використанні лексичних одиниць, зокрема фраз, виразів та усталених мовних зворотів, з уникненням великого акценту на граматиці. Студенти звертають увагу на вивчення мови та різноманітних лексичних виразів, часто використовуючи тексти й автентичні ресурси для навчання.

4. CLIL. Content and Language Integrated Learning/навчання мови через інтеграл. Цей підхід означає вивчення конкретної теми чи предмету іноземною мовою, де акцент не робиться на граматиці або інших мовних аспектах. Проте сам процес навчання предмета інтегрується з вивченням іноземної мови, де заняття проводяться мовою, що вивчається. Лінгвістичні основи цього методу ґрунтуються на принципі “засвоєння” мови. Це загальні характеристики найбільш вживаних методів, тим не менш, залежно від використання методів різними викладачами з різним досвідом деякі параметри методів можуть змінюватися [3].

5. Метод асоціацій. Цей метод полягає у запам'ятовуванні нових слів за допомогою асоціацій: якщо слово відразу асоціюється у студента з чимось, воно легше запам'ятовується. Він широко використовується завдяки ефективності в утриманні нових лексичних одиниць у пам'яті студентів. Асоціативні ланцюжки побудовані на порівнянні рис або категорій між собою, що дозволяє класифікувати їх за подібністю або суміжністю. Наприклад, літо асоціюється з теплом, сонцем і радістю, тоді як зима – з холодом, снігом і затишком удома. Такі асоціації можуть виникати через відомі факти, наприклад, статуя Свободи, яка асоціюється зі Сполученими Штатами Америки або лондонський Tower, який відомий як символ Великої Британії. Крім того, за допомогою цього методу

можуть виникати парафрази, що спрощують запам'ятовування та розуміння, наприклад, “чорне золото” для вугілля або “Туманний Альбїон” для Англії.

Причиново-наслідкові асоціації є ключовими для розвитку логічного мислення та загального навчання. Вони сприяють запам'ятовуванню не лише окремих слів, а й цілих виразів та речень. Події або факти запам'ятовуються за їх наслідками, і навпаки, наслідки фіксуються на основі здобутого досвіду. Наприклад, коли ви вживаєте ввічливу конструкцію у розмові з іноземцем, очікуєте певного результату, такого як надання певної послуги чи інформації.

Метод асоціацій дозволяє не лише вивчати мову, а й ефективно тренувати її. Використовуючи цей метод, можна збагатити свій словниковий запас, закріпити граматичні правила та поліпшити навички вимови. Важливо зазначити, що цей метод полягає в утворенні асоціативних зв'язків між різними мовними елементами, що сприяє кращому запам'ятовуванню та використанню мови. У процесі навчання асоціації формуються шляхом читання слова, ознайомлення з його транскрипцією, повторного вимовлення й асоціативного використання у різних контекстах [2].

Наведемо приклад додатків, які ефективно допомагають вчити іноземну мову. **Duolingo** захопливий додаток для вивчення мов, що використовує групу ігор та завдань для удосконалення знань та навичок.

Babbel надає більш індивідуальний підхід, враховуючи поточний рівень знань користувача і пропонує індивідуальний план навчання.

Обидва додатки сприяють розвитку комунікативних навичок, що є ключовим у вивченні іноземної мови.

Вивчення іноземної мови нерозривно пов'язане із формуванням іншомовної комунікативної компетентності, що, зі свого боку, “може розглядатися як така, що складається з певних компонентів: лінгвістичного, соціолінгвістичного та прагматичного. До кожного з цих компонентів входять, зокрема, знання, вміння і навички” [2, 165].

Оволодівши лексичним запасом і здатністю висловлюватись на більшість тем повсякденного спілкування: родина, захоплення, робота, подорожі, останні новини тощо, студенти зазвичай зупиняються у розвитку лексичної компетентності, демонструючи менше ентузіазму до оволодіння новим, часто складним, академічним лексичним матеріалом, що виявляється за межами їх словникового запасу у рідній мові [1].

Формування іншомовної лексичної компетентності є одним із важливих напрямів підвищення якості мовної підготовки студентів. Лексичний компонент є складовим як експресивних, так і рецептивних

видів мовної діяльності, і якщо студенти засвоїли або, що важливіше, навчилися засвоювати лексичний матеріал та можуть використовувати його в різних ситуаціях, то можна з впевненістю сказати, що вони опанували як знання лексики, так і вміння у всіх видах мовної діяльності.

Висновки. У підсумку, вивчення іноземних мов є необхідним компонентом освіти та культурного розвитку в сучасному світі. Розширення міжнародних зв'язків та потреба у спілкуванні з представниками різних культур підкреслює важливість володіння іноземною мовою для успішної особистої та професійної діяльності. Успішне опанування іноземної лексики потребує систематичності, розвитку комунікативних навичок та підтримки мотивації. Регулярна практика іноземної мови сприяє досягненню високого рівня володіння мовою та розкриває нові можливості для особистого та професійного зростання, надаючи можливість навчатися в інтерактивній та захопливій формі. Успішне опанування іноземної лексики вимагає поєднання різних стратегій та методів навчання, а також систематичного й наполегливого підходу до вивчення мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гладка О. Особливості розвитку іноземної лексичної компетентності студентів-філологів. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки*. 2018. Вип. 165. С. 467–468.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколасва. Київ. С. 165–172.
3. Методи навчання PPP, CLIL, Lexical Approach, Task-based learning. URL: <https://nus.org.ua/view/bagato-metodiv-navchannya-inozemnyh-mov-kombinujte-yih/> (дата звернення: 27.03.2024).
4. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра: напряму підготовки 0919 “Механізація та електрифікація сільського господарства”. Київ : Наукметодцентр, 2019. С. 41–43.
5. URL: <https://eezeeenglishzone.wordpress.com/2016/08/12/teaching-vocabulary-to-advanced-students-a-lexical-approach/> (дата звернення: 28.03.2024).
6. URL: <https://buki.com.ua/news/metod-acotsiatsii-dlya-vyvchennya-movy/> (дата звернення: 28.03.2024).

7. Working with Words: A Guide to Teaching and Learning Vocabulary (Cambridge Handbooks for Language Teachers), 2018. P. 147–149.

8. Lewis, M. The lexical approach. LTP. 2019. P. 115–127.

9. Language Learning Strategies Based on the Educational Concept of Innovation and Entrepreneurship. *Open Access Library Journal*. 2021. Vol. 3. No.6. June 24.

REFERENCES

1. Hladka, O. (2018). Osoblyvosti rozvytku inshomovnoi leksychnoi kompetentnosti studentiv-filolohiv [Features of the development of foreign language lexical competence of philology students]. *Proceedings. Series: Philological sciences*. Vol. 165. pp. 467–468. [in Ukrainian].
2. Zahalnoievropeiski rekomendatsii z movnoi osvity : vyvchennia, vykladannia, otsiniuvannia [All-European recommendations on language education: study, teaching, evaluation]. Scientific editor of the Ukrainian edition, Dr. Ped. Sciences, Prof. S.Yu. Nikolayeva. Kyiv, pp. 165–172. [in Ukrainian].
3. Metody navchannia [Learning methods]. PPP, CLIL, Lexical Approach, Task-based learning. Available at: <https://nus.org.ua/view/bagato-metodiv-navchannya-inozemnyh-mov-kombinujte-yih/> (Accessed 27 March 2024). [in Ukrainian].
4. Osvitno-kvalifikatsiina kharakterystyka bakalavra: napriamu pidhotovky 0919 “Mekhanizatsiia ta elektrifikatsiia silskoho hospodarstva” [Educational and qualification characteristics of the bachelor: training direction 0919 “Mechanization and electrification of agriculture”]. Kyiv, 2019. pp. 41–43. [in Ukrainian].
5. Available at: <https://eezeeenglishzone.wordpress.com/2016/08/12/teaching-vocabulary-to-advanced-students-a-lexical-approach/> (Accessed 28 March 2024). [in English].
6. Available at: <https://buki.com.ua/news/metod-aco-tsiat-sii-dlya-vyvchennya-movy/> (Accessed 28 March 2024). [in Ukrainian].
7. Working with Words: A Guide to Teaching and Learning Vocabulary (Cambridge Handbooks for Language Teachers). 2018. pp. 147–149. [in English].
8. Lewis, M. The lexical approach. LTP. 2019. pp. 115–127. [in English].
9. Language Learning Strategies Based on the Educational Concept of Innovation and Entrepreneurship. *Open Access Library Journal*, Vol. 3. No. 6, June 24, 2021. [in English].

Стаття надійшла до редакції 23.04.2024

“Чим більше я працюю, тим більше мені щастить”.

“Я можу, отже я є”.

Леонардо да Вінчі
італійський ерудит

Симоне Вейл
французький філософ

